

סוכה דף לד

משנה. ערבה גזולה ויבשה - פסולה, של אשרה ושל עיר הנדחת - פסולה. נקטם ראשה, נפרצו עליה, והצפצה - פסולה. כמושה, ושנשרו מקצת עליה, ושל בעל - כשרה.

ברייתות בנושא הערבה:

תנו רבנן: (ויקרא כג) **עריב' נחל** - הגדילין על הנחל. **דבר אחר: עריב' נחל** - שעלה שלה משוך כנחל. תניא אידך: **עריב' נחל**. אין לי אלא ערבי נחל, של בעל ושל הרים מגיין - תלמוד לומר **עריב' נחל**, מכל מקום. **אבא שאול אומר: עריב' - שתים, אחת ללולב ואחת למקדש.**

שאלה: ורבנן, למקדש מנא להו?

תשובה: הלכתא גמירי להו. דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: עשר נטיעות, ערבה, וניסוך המים - הלכה למשה מסיני.

עשר נטיעות=10 נטיעות בתוך שדה 50x50 אמות (בערך 24מ"רx24 מ"ר) ברווחים שוים – לא חל עליהם איסור לחרוש חודש לפני שנת שמיטה – תוספת שביעית

ברייתא: תנו רבנן: **עריב' נחל** - הגדילות על הנחל, פרט לצפצה הגדילה בין ההרים.

חיזוק מפסוק: אמר רבי זירא: מאי קראה (יחזקאל יז) **קח עץ מים וכיץ צפצה שמו**.

דחיית אביי: אמר ליה אביי: ודילמא פרושי קא מפרש, **קח עץ מים וכיץ** ומאי ניהו צפצה!

דחיית דברי אביי: אם כן מאי **שמו**?

פירוש הפסוק – כפי שאמר ר' זירא: אמר רבי אבהו אמר הקדוש ברוך הוא: אני אמרתי שיהו ישראל לפני **קח עץ מים וכיץ**, ומאי ניהו - ערבה. והן שמו עצמן כצפצה שבהרים.

יש אומרים שהפסוק הופיע כבר בברייתא: איכא דמתני לה להאי קרא אמתניתא: **קח עץ מים וכיץ**

שמו צפצה

קושי על הברייתא: מתקיף לה רבי זירא: ודילמא פרושי קא מפרש, **קח עץ מים וכיץ** מאי ניהו - צפצה.

דחיית הקושי: אם כן מאי **שמו**?

פירוש הפסוק כפי שמופיע בברייתא: אמר רבי אבהו: אמר הקדוש ברוך הוא אני אמרתי שיהו ישראל לפני **קח עץ מים וכיץ**, ומאי ניהו ערבה, והן שמו עצמן כצפצה שבהרים.

תנו רבנן: **אי זהו ערבה ואיזהו צפצה? ערבה קנה שלה אדום, ועלה שלה משוך, ופיה חלק. צפצה, קנה שלה לבן, ועלה שלה עגול, ופיה דומה למגל.**

סתירה מברייתא אחרת: והא תניא: **דומה למגל - כשר, דומה למסר - פסול!**

פתרון: אמר אביי: כי תניא ההיא (הברייתא השנייה) - בחילפא גילא.

מסקנה שיוצאת מהברייתא השנייה: אמר אביי: שמע מינה האי חילפא גילא כשר להושענא.

קושי: פשיטא!

תירוץ: מהו דתימא: הואיל ואית ליה שם לווי - לא נתכשר, קא משמע לן. קושי על התירוץ: ואימא הכי נמי – ששם לווי פסול? (וגם חילפא גילא)

תירוץ: **עריב' נחל** אמר רחמנא, מכל מקום.

מאי נפקא מינה	שמות שהתחלפו	
ללולב	חלפתא ערבתא	רב חסדא
לשופר של ראש השנה	שיפורא חצוצרתא	
למקח וממכר	פתורתא פתורא	
למחט הנמצא בעובי בית הכוסות	בי כסי הובלילא	אביי
גיטי נשים	בבל בורסיף	רבא בר יוסף